

BİLİM ve TEKNİK

C İ L T 3 7 S A Y I 4 4 0

“Benim mânevi mirasım ilim ve akıldır”
Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan V.

Prof. Dr. Nüket Yetiş

Genel Yayın Yönetmeni

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Raşit Gürdilek (rasit.gurdilek@tubitak.gov.tr)

Yayın Kurulu

Vural Altın

Beyazıt Çırakoğlu

Ahmet İnam

Cihan Saçlıoğlu

Yayın Koordinatörü

Duran Akca (duran.akca@tubitak.gov.tr)

Redaksiyon

Zeynep Tozar (zeynep.tozar@tubitak.gov.tr)

Araştırma ve Yazı Grubu

Gülşün Akbaba (gulgun.akbaba@tubitak.gov.tr)

Alp Akoğlu (alp.akoglu@tubitak.gov.tr)

Deniz Candaş (deniz.candas@tubitak.gov.tr)

Meltem Y. Coşkun (meltem.coskun@tubitak.gov.tr)

Zuhal Özer (zuhal.ozet@tubitak.gov.tr)

Gökhan Tok (gokhan.tok@tubitak.gov.tr)

Banu B. Tüysüzoğlu (banu.binbasaran@tubitak.gov.tr)

Serpil Yıldız (serpil.yildiz@tubitak.gov.tr)

Elif Yılmaz (elif.yilmaz@tubitak.gov.tr)

Aslı Zülâl (asli.zulal@tubitak.gov.tr)

Grafik-Tasarım

Fulya Koçak (fulya.kocak@tubitak.gov.tr)

Ayşegül D. Bircan (aysegul.bircan@tubitak.gov.tr)

Hülya Yılmazcan (hulya.cetin@tubitak.gov.tr)

Okur İlişkileri

Zehra Şen (zehra.sen@tubitak.gov.tr)

Vedat Demir (vedat.demir@tubitak.gov.tr)

Figen Ulaş (figen.ulas@tubitak.gov.tr)

İbrahim Aygün (ibrahim.aygun@tubitak.gov.tr)

İdari Hizmetler

Kemal Çetinkaya (kemal.cetinkaya@tubitak.gov.tr)

Hiç petrol krizi gördünüz mü?

Yaşayanlar bilir: Benzinciler önünde kilometrelerce uzunlukta kuyruklar, paraya para demeyen kavun-karpuz satıcıları, her yerde olduğu gibi araya kaynamaya çalışan saygısız “uyanıklar”, torpillilerle kavgalar ve sıra tam size gelirken pompaların üzerine asılan “Benzin Kalmamıştır” levhaları. Uzun yola çıkarken çoluk çocuğunuzun yaşamını riske atarak bagaja koyduğunuz plastikten yedek benzin bidonları... Neyse ki bunlar geride kaldı ve umarız bir daha yaşanmaz. O zamandan bu yana otomobil sayısı kaçta katlandı bilinmez, ama isteyen herkese benzin var. Fiyatı sürekli artıyor, ama gık demeden alıyoruz. Olsun; başka kalemlerden kesiyoruz, ama arabamıza kurulup bir makineye hükmetmenin, bir statü sembolüne sahip olmanın keyfini yaşıyoruz ya, yeter. Toplu taşıma, elbette uygar bir çözüm; ama burada kendim yapmadığım bir feragatı başkalarına tavsiye etmek de istemiyorum. Metrolar kuşkusuz yaşamımızı kolaylaştırdı. Gelgelelim otomobiller, kredi kartıyla alınınca bedava gibi gelen, su gibi harcanan benzin, yaşamımızın parçası olmaya daha bir süre devam edecek gibi. Ama öyle görünüyor ki, bu süre fazla da uzun olmayacak. Irak’taki savaşın, adeta petrol içinde boğulan Ortadoğu’daki siyasi istikrarsızlığın olası sonuçlarını, daha birkaç hafta önce petrolün varil fiyatı 42-43 dolarlara fırlayınca gördük. Gerçi ortalık biraz yatışınca, sabote edilen boru hatları apar topar onarılınca fiyatlar da biraz indi; ama şöyle derin bir nefes aldırarak kadar değil. Anlaşılan incecği de yok. Nedeni, bölgenin daha da sıcak çatışmaların merkezine sürüklenir görüntüsü. Kaldı ki, fiyatların politikayla olan ilgisi de artık anlamını yitiriyor ve basit bir arz-talep dengesine oturuyor. Tabii ki tüketicinin aleyhine... Arkadaşımız Aslı Zülal’in kapsamlı araştırmasını okuyunca biraz ferahlıyoruz: Petrolün 20 yılda tükenecği yolundaki kıyamet senaryolarının aslı faslı yokmuş. Yine de aşırı iyimserliğe yer yok. Öğreniyoruz ki zaten şişirilmiş olan stoklar, bırakın genişlemeyi, yeterince hızla yenilenmiyor. En azından artık “kazmayı vursan petrol fıskıran alanlar” tarihte kalmış gibi. Eğer ille de petrole bağımlı kalacaksan, ellerin artık sık sık cebe gitmesi gerekiyor. Okyanus tabanlarına, yerin binlerce metre altındaki rezervlere gidilmesi gerekiyor. Daha da isterseniz kumlardaki, çakıllardaki petrolü sıyrabilirsiniz. Özetle doğa diyor ki, “Gelin bu inat bitsin, bu kıymetli hazinayı yakarak dumanına kirine boğulmayın; petrole yatırdığınız paranın küçük bir kesirini, size daha cömertçe sunduğum öteki kaynaklara yatırın. Güneş’i, okyanuslarınızı, akarsularınızı, rüzgarınızı değerlendirin.” Neredeeen nereye!.. Hiç sözünü etmeden geçiştireyim diyordum; dayanamadım. Zaten farkettiniz: Derginizin fiyatına artık kaçınmadığımız küçük bir zam koyduk. Her sefer olduğu gibi, yine bunun karşılığında yeni bir hizmet de koyalım istedik ve e-dergi uygulamasını başlattık. Artık isteyen okurlarımız, basılı dergi aboneliğinden daha düşük bir fiyatla İnternet üzerinden “elektronik Bilim ve Teknik”e abone olabilecek ve basılı derginin aynısını bilgisayarlarında görebilecekler. Bu sayede postadaki gecikmeler in, dergilerin kaybolmasını önüne geçebilmeyi umuyoruz. Abonelerimiz her ayın birinci günü dergilerine daha değişik ve ucuz bir yolla kavuşabilecekler. Aslında bilimin de petrol gibi yok pahasına alınabilecek bir meta sayılması, mücadele edilmesi gereken bir saplantı; ama nedense her seferinde bir suçluluk duygusu kaplıyor içimizi. Biliyoruz, artan fiyatlar okurlarımızı gereksinimleri konusunda yeni seçimler yapmaya zorluyor. Yine de istiyoruz ki, tercih daha fazla petrol yerine bilim yönünde yapılsın. Varsın biraz da yürüyelim. Ama dergimizden vazgeçmeyelim. Çünkü petrol, otomobil bizleri nihayet işimizden evimize, arada bir de tatile götürür. Ama bilimin bizleri taşıyacağı yer evrenin ufukları. Sevgilerle...

Raşit Gürdilek

Yazışma Adresi : Bilim ve Teknik Dergisi No: 221 Kavaklıdere 06100 Ankara
Yazı İşleri : Tel: (312) 427 06 25 (312) 427 23 92 Faks: (312) 427 66 77
Satış-Abone-Dağıtım : Tel: (312) 427 33 21 Faks: (312) 427 13 36
TÜBİTAK Santral : Tel: (312) 468 53 00
Adres : Atatürk Bulvarı, 221 Kavaklıdere 06100 Ankara
e-posta: bteknik@tubitak.gov.tr
Internet : www.biltek.tubitak.gov.tr
ISSN 977-1300-3380

Baskı : Fiyatı 3.500.000 TL. (KDV dahil) Yurtdışı Fiyatı 5 EURO.
Reklam : Pro-Mat Basım Yayın A.Ş. İnternet: www.promat.com.tr
P.M Ltd. Şti.
Genel Müdür: Gülbün Erduran
Reklam Koordinatörü: Pınar Bahçekapılı
pınarbahcekapili@hotmail.com
Tel: (212) 234 87 77 (4 hat) / Faks: (212) 234 87 81
Abdi İpekçi Cad. Seyran Apt. No:12 D:7 Nişantaşı-İstanbul